

Õpetajale	
Punktsumma	

Nimi	
Maakond	
Kool	
Klass	
Eesti keele õpetaja	

Ülesanne 1. (14 punkti) Jooni paremas veerus alla sõna või ühend, mis sobib vasaku veeru lause lünka. Kahe lüngaga lause kõrval on sarnassõnakimbud esitatud lünkade järjekorras. Näidis on tähistatud 0-ga.

Punkte

0. Ma _____ koosolekul öeldut teie ametlikuks seisukohaks.	pidin <u>pidasin</u>
1. NATO käsutuses on ainulaadne ja usaldusväärne kogum poliitilisi ja sõjalisi vahendeid igasuguste kriiside _____ nii enne ja pärast konflikte kui ka konfliktide ajal.	ohjamiseks ohjeldamiseks
2. Kohviaparaadi kasutamise eel vaata kaasa pandud _____, kuidas seda kodumasinat _____ tuleb.	juhendist järele juhised järele juhendist järgi juhised järgi käsitseta käsitleda käsitada
3. Palun välja _____, kui suur mu laenuintress eurodes tuleks.	arvutada arvestada
4. Estonian Airi piloodid nõudsid oma töö eest _____ tasu, kuid avalikkus ei pidanud nende nõudmisi _____.	väärikat väärilist reaalseks realistlikuks

Nimi

5. Prantsusmaal valminud lindude rände andmebaasi www.migraction.net kinnituseel _____ sealsed ornitoloogid ja looduskaitstjad aasta jooksul 45 miljonit rändlindu, kellest _____ saabus põhja poolt.	loendasid loetlesid enamus enamik
6. _____ peame hoolikalt järele mõtlema, millisesse kooli tahaks minna, ja siis _____ sisseastumiseksamid tegema.	Ennem Enne osundatud osutatud
7. Ulukite _____ on eduka kaitseprogrammi toel kümne aastaga kahekordistunud.	arv arvukus
8. _____ tuleb lisada laulusõnad ning kinnine ümbrik autorite ja esitajate andmetega ning kinnitada allkirjaga, et laulu sõnu ega muusikat ei ole kunagi ühtegi portaali üles _____.	Salvestisele Salvestusele laetud laaditud

Ülesanne 2. (5 punkti) Paranda kuulutuses vead, kuid ära muuda ajaväljendeid numberkuupäevaks.

Punkte

Head õpilased!

Reedel 2el märtsil kell 15 pärastlõunal toimub kohtumine maadleja Heiki

Nabiga, kes võitis 2012dal aastal olümpiamedali.

Huvilistel palun anda enda tulekust teada 28nda veebruarini meiliaadressil marja.mahl@hotmail.com.

Huvijuht

Nimi

Punkte

Ülesanne 3. (10 punkti) Kirjuta puuduv sõnaühend lünka nõutud vormis.

Näidis. Nägin loomaaias _____ (*kurb jänes* – mitmuse osastav).

→ *Nägin loomaaias kurbi jäneseid.*

- 1) _____ (Toores sõstar – mitmuse seestütle) on raske moosi keeta.
- 2) Imetlesin pikalt _____ (kauneim teemant – mitmuse osastav).
- 3) Restoran otsib oma kollektiivi _____ (riskialdis baarmen – ainsuse osastav).
- 4) _____ (Niisugune olu – mitmuse osastav) sooviks enda lapselastele igaüks.

Ülesanne 4. (12 punkti) Leia loendist A–P lausete 1–11 igasse lünka mõttega sobiv ja õigesti kirjutatud sõna või sõnaühend. Loend A–P on liiane.

- a) pits elementidega naistepluus, pitselementidega naiste pluus pitselementidega naistepluus
- b) automüüja, autode müüja
- c) potentsiaalseks, potentsiaalseks, potentsilikuks
- d) totalitaarseks, dotalitaarseks
- e) materiaalseid, materjaalseid
- f) materialistlikke, materjalistlikke
- g) jõuressurse, jõuressurse, jõu ressurse
- h) kesk erakonna kandidaat, keskerakonna kandidaat, keskerakonna kandidaat
- i) šefile, šeffile, sehvile
- j) žirafile, širahvile
- k) kabinett, kabinet
- l) interjööris, interiooris, interjööris
- m) eksternatuuril, eksternil
- n) arhitektuur, arhidektuur
- o) suurlinlikku, suurlinnlikku, suurlinliku
- p) pompöösse, pompöösliku, pompoosse, pompoose

- 1) Müügile tuli _____ .
- 2) Minu vend on firmas Amerauto kasutatud _____ .
- 3) Kas _____ palgatõusuks napib raha?
- 4) Kooli remondiks pole _____ võimalusi.
- 5) Kasuta oma _____ otstarbekalt.
- 6) Valimistel kaotas _____ meie _____ .
- 7) Nende uuele ülemusele anti merevaatega _____ .
- 8) Kooli _____ on ülearu väsitavaid detaile.
- 9) Turiste võlus Londoni _____ .
- 10) Tundsin Los Angelese _____ võlu iga rakuga.
- 11) Yorkshire'i loss jätab _____ mulje.

Ülesanne 5. (15 punkti)

Punkte

5.1. Katkendist on ära jäänud mitu kirjavahemärki, ka kokku- ja lahkukirjutamisel on tehtud vigu. Lisa puuduvad kirjavahemärgid. Asjatult kokku kirjutatud sõna osad eralda püstkriipsuga. Kokkukirjutamist vajavad sõnad ühenda kaarekesega. Kui kokkukirjutust nõudva sõna osad paiknevad eri ridadel, lisa rea lõppu sidekriips.

Aire oli selleks ajaks Lõuna Aafrikas veetnud juba pool teist kuud uurides sealset õiglase kaubanduse süsteemi Veel pakkus talle huvi kuidas töötab sealne SOS lasteküla Just see viis ta kokku organisatsioonis turunduse ja raha kogumisega tegele- nud Pauliga.

Ja see lõppes sellega et ma läksin temaga mitmele poole kõigepealt kohtumisele siis lõunasöögile õhtusöögile tantsuetendusele See kõik juhtus ühe päevaga räägib Aire ent jutukas ja detaili tundlik Paul täpsustab et lõunale rannarestoranis järgnes üleskeeratud pükstega mereääres jalutamine veiniistanduse külastus ja õhtune šampanja See pidi olema lihtsalt kahetunnine töö kohtumine tuletab Aire meelde.

Kohandatud allikast:

M. Lohk, „Mehed kolivad Aafrikast Eesti naiste juurde” (EPL, 05.01.2013)

5.2. Tõmba õige vastuse juures olevale tähele ring ümber.

Katkend on pärit

A	portreeloost
B	uudisest
C	arvamusloost

Õiglase kaubanduse süsteem

A	seisab hea selle eest, et suurriigid saaksid arendada väikeriikide majandust
B	seisab väiketootjate huvide eest
C	on käibemaksuvaba kaubandussüsteem

Ülesanne 6. (12 punkti) Eesti keele kirjanemise tavad on sajandite jooksul palju muutunud. Kuni 17. sajandi lõpuni oli ortograafia ebajärjekindel ja võõrapärane. 17. sajandi lõpul võeti kasutusele vana kirjaviis, mida oli kergem lugeda kui varasemat kirjaviisi. 19. sajandi teisel poolel tuli käibele uus kirjaviis, mida kasutame peaaegu samal kujul tänapäevani.

Punkte

Loe samade piiblisalmide eri aegadest pärinevaid tõlkeid ja otsusta ortograafia põhjal, millisest ajast need pärinevad.

Vastamiseks sobita järgmise lehekülje tõlkeiseloostustega A–F kaks keelenäidet: üks loetelust 1–6 (esimene näide) ja teine loetelust 7–12 (teine näide). Märki tabelis iga iseloostuse järel sellega sobivate keelenäidete numbrid.

Esimene näide (Luuka 1:53 tõlked)

1. *Näljaseid on ta täitnud heade andidega, ent rikkad saatnud minema tühjalt.*
2. *Kennel nälg on, neid on temma täitnud hea andidega, ja rikkaid tühjalt ärrasaatnud.*
3. *Näljätzid teüdab temmä Häh ga / nink lasseb Rikkid tühja erra.*
4. *Näljatsid on tema täitnud hea andidega, ja rikkaid tühjalt ära saatnud.*
5. *Neliatzet teutab tæma hüide kaas, ninck iettab needt Rickat tuchiax.*
6. *Needt neljaset töitap temma wiljade kahs / ninck jettap needt rickat tühjax.*

Teine näide (Luuka 2:10 tõlked)

7. *Nätze minna kuhluta teile suhrt Röhmo / kumb kigel Rachwal sahb ollema.*
8. *Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis saab osaks kogu rahvale.*
9. *Waata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõige rahwale peab saama.*
10. *Walata Mina kuluta teile v`x suhr rõhmu, kumb keickele Inimestele piddab sündima.*
11. *Wata / minna kuhlutan teile suhre rõhmo / kumb keickel rahwal sündima sahp.*
12. *Wata, ma kulutan teile suurt rõmo, mis keige rahwale peab sama.*

Tekstis kasutatud ortograafia üldiseloostus	Esimene näide	Teine näide
<p>A. Georg Mülleri jutlused aastatest 1600–1606. Mülleri jutluste õigekiri on väga varieeruv. Pikki vokaale märgib ta pikendusmärgi <i>e</i> või <i>h</i> abil, näiteks <i>kuelma</i> 'kuulma', <i>pohle</i> 'poole', kuid mõnikord ei erista ta pikki vokaale üldse, näiteks <i>melewalla</i> 'meelevalla', <i>kuleb</i> 'kuuleb'. Samuti on ebauhtlane vokaalidevahelise konsonandi märkimine: kord kirjutab Müller <i>mina tahan</i>, <i>Inimene</i>, <i>Jumala</i>, kord aga hoopis <i>Kunningka</i>, <i>willetzus</i>, <i>suggu</i>, <i>Issa</i>. [Ä]-hääliku märkimiseks kasutab Müller <i>e</i> kõrval ka <i>ae</i>-d (näiteks <i>lebbi</i> 'läbi', <i>taennada</i> 'tänada'), [õ] märkimiseks <i>ö</i>-d või <i>o</i>-d (näiteks <i>önne</i> 'õnne', <i>oppeta</i> 'õpeta'). Müller tarvitab kõiki võõrtähti. Tal esineb omapäraseid tähti ja tähekombinatsioone, näiteks sõnades <i>tjran</i> 'türann', <i>raßke</i> 'raske', <i>huckab</i> 'hukkab', <i>nĩck</i> 'ning'.</p>		
<p>B. Heinrich Stahli kirikukäsiraamat aastast 1638. Stahli teoste ortograafia on ühtlasem kui Müllerial, näiteks tarvitab ta vokaali pikendusmärgina <i>h</i>-d. [Ä]-häälikut märgib ta <i>e</i>-ga (näiteks <i>welja</i> 'välja'), [õ]-d aga <i>ö</i> või <i>o</i>-ga (näiteks <i>körwal</i> 'kõrval', <i>wotta</i> 'võtta'). Stahl kasutab kõiki võõrtähti.</p>		
<p>C. Wastne Testament aastast 1686. Wastses Testamendis on ortograafiat märkimisväärselt uuendatud. Endiselt tarvitatakse seal <i>h</i>-d pikendusmärgina ning võõrtähti <i>ch</i>, <i>sch</i>, <i>tz</i> ja <i>sz</i> (<i>echk</i> 'ehk', <i>Schiuug</i> 'siug', <i>kutzuti</i> 'kutsuti', <i>tühjasz</i> 'tühjaks'), kuid on loobutud <i>f</i>-i, <i>q</i>, <i>y</i>, <i>x</i>-i ja <i>ck</i> kasutamisest.</p>		
<p>D. Piibel aastast 1739. Tekstis kasutatakse nn vana kirjaviisi. Ära on jäetud <i>h</i> pikendusmärgina. Rõhulise lahtise silbi pikka täishäälikut märgitakse ühe tähega, nt <i>söge</i> 'söoge'. Rõhulise lahtise silbi lühikese täishääliku märkimiseks kirjutatakse sellele järgnev kaashäälik kahe tähega, näiteks <i>temma</i> 'tema'. Rõhulise kinnise silbi pikk täishäälik kirjutatakse kahe tähega, nt <i>kool</i>. Vähendatud on võõrtähtede kasutust.</p>		
<p>E. Piibel aastast 1889. Selles raamatus kasutatakse uut kirjaviisi: lühikest häälikut kirjutatakse ühe ja pikka häälikut kahe tähega. Tänapäevases õigekirjast eristab sealset ortograafiat hääliku [v] märkimine endiselt tähega <i>w</i>, mitte <i>v</i>.</p>		
<p>F. Piibel aastast 1997. Ortograafia on täiesti tänapäevane.</p>		

Nimi

Ülesanne 7. (5 punkti) Loe penne valmistamise õpetust ja pane tähele toiduaineid. Kirjuta retsepti lünkadesse sobivas vormis nii toiduainete puuduv kogus kui ka nimetused. Koguse märkimiseks kasuta retsepti sobivaid lühendeid. Kursiivi märgi tavapärasel ulatusel lainelise joonega sõna all.

Punkte

Pikantne tomati- ja Gorgonzola penne

Kuumuta pannil oliiviõli, lisa tükeldatud tomatid. Küpseta, kuni tomati viljaliha hakkab lagunema. Penne keeda samal ajal *al dente*. Nõruta. Lisa tomatitele paar paari küüslauguküüsi, paar-kolm *peperoncino*'t ja pool klaasi valget veini. Kuumuta paar minutit ning lisa tükeldatud Gorgonzola. Maitsesta basiilikuga. Sega läbi, et juust hakkaks sulama. Lisa penne. Kuumuta paar minutit. Serveeri kuumalt koos hea oliiviõli ja *ciabatta*'ga, millega saab taldrikult kokku riibuda viimased tomati- ja Gorgonzola riismed.

Anni Arro järgi

AINED

Kogus

Toiduaine

200 _____

6-7

mahlakat tomatit

2-3

tšillipart ehk _____

4

0,5 _____

100 _____

_____ juustu

5-6 lehte

1-2 viilu

Oliiviõli

Nimi

Ülesanne 8. (5 punkti)

Punkte

8.1. Loe tekst läbi ja otsusta, mis liiki tekstiga on tegemist. Jooni alla õige vastus teksti järel.

Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul on Tallinna ühistranspordi piletimüügi andmekogu jätkuvalt ebaseaduslik ning Transpordiameti suhtes algatati turvaaugu tõttu järelevalvemenetlus, kuid piletisüsteem otsustati praegu siiski avatuks jätta. Nädala alguses saatis Tallinna Transpordiamet esitatud küsimustele vastused Andmekaitse Inspeksiooni, kuid esitatud selgitustega ei saa jääda rahule, sest jätkuvalt on süsteemis läbimõtle mata osi, ütles Delfile andmekaitse inspeksiooni nõunik Stina Liivrand. Andmekaitse Inspeksioon andis transpordiametile süsteemi täpse kirjelduse esitamiseks uue tähtaja 21. jaanuaril. „Kuna Transpordiamet on meile kinnitanud, et reisijate andmeid on tarvis vaid statistiliseks vajaduseks ja neid ei pea säilitama isikustatud kujul, siis soovime täpset tehnilist kirjeldust selle kohta, kuidas muudetakse süsteemi, et andmed säiliks umbisikustatud kujul,“ ütles Inspeksiooni nõunik Liivrand.

- 1) ajalehetekst
- 2) teletekst
- 3) blogitekst

8.2. Tekstis kordub asutusenimetusi, mida väljaspool ametlikke tekste (seadusi, määrusi, dokumente) soovitatakse kirjutada teisiti kui ülal. Leia asutuste täisnimetused ja kirjuta need allpool lauselünkadesse mitteametlikes tekstides soovitatud kujul:

1. Isikuandmete salastatusega tegeleb _____ .
2. Liikluskorraldusega Eesti pealinnas tegeleb _____ .

Ülesanne 9. (10 punkti) Loe tekst tähelepanelikult läbi. Peaaegu igal numbrit kandval real (täis- või osalauses) on üks viga: kas kirjaviga, liigne / sobimatu sõna või kõnekeelne grammatiline vorm. Leia viga lausest üles ja kirjuta sama rea paremasse tühja lahtrisse õige vaste. Liigne sõna tõmba lihtsalt maha ja jäta parempoolne lahter tühjaks. Kui real sinu arvates viga ei ole, siis tee lahtrisse märk +. Näidis on tähistatud 0-ga.

Punkte

Delfiinidel on oma nimed

0.	Delfiinid kutsuvad <u>üksteisi</u> nimepidi, olles ainus sel moel suhtlev loomaliik,	üksteist
1.	kui muidugi inimest mitte arvessevõtta – kirjutab ABC Science Online.	
2.	Delfiinide „nimed” on viisijupid, millele üksteise „kõnetamine” põhineb.	
3.	Igal loomal on oma signatuur, millega erinevad delfiinid tema poole pöörduvad.	
4.	Lisaks selgus, et kõik uurimis alused delfiinid tundsid oma nime ära isegi siis,	
5.	kui signatuur oli salvestatud ja vokaalselt moonutatuna esitatud.	
6.	Teiseks avastas Põhja-Carolina ülikooli noor lootustandev saientist L. Sayigh,	
7.	et kui kaks delfiini kõnelevad kolmandast, kasutavad nad kõnealust looma nime.	
8.	Et delfiinid reageerivad vastastiku vilistamisele, oli teadlastele teada varemgi.	
9.	Samas polnud seni kindlust, mille alusel delfiiniparv üksteist mõistavad,	
10.	kas nime tähistavad häälekõla või kindel signatuur.	

Nimi

Ülesanne 10. (Kuni 30 punkti) Kirjuta koolilehte lühike veenev arvamislugu, mille keskmes on *lehe lugejatele juba tuntud* taunitud sündmus, levinud nähtus või käitumisviis vm probleem (näiteks Armstrongi või Veerpalu dopinguaafäär, kaasõpilas(t)ega hiljuti juhtunu, tänavakuritegude eiramine, suitsetamine, mingi olulise rajatise puudumine sinu kodukohas, blogijate teemavalikud, sundajateenistus, sookvootide kehtestamine vm). Loo lubatud pikkus on umbes 100 sõna.

Punkte